

Bladsvampe og vækstregulering i alm. rajgræs

- **Kronrust, bladpletsvamp og meldug ses tidligere end sortrust**
- **Vækstregulering aktuel nu**
- **Endofytter i rajgræs**

Svampebekæmpelse

Den kolde maj måned har forsinket udviklingen i rajgræsmarkerne, men nu er skridningen i fuld gang. Der har været mindre angreb af kronrust og meldug i nogle marker. Enkelte marker har derfor allerede fået en tidlig svampesprøjtning sammen med ukrudtsbekæmpelsen, mens andre vil blive svampebehandlet i den kommende tid evt. sammen med en vækstregulering.

Angrebene af kronrust varierer fra meget lidt til ret kraftige angreb. Der er forskelle i sorterens modtagelighed, men også forskel på, hvordan angrebene udvikler sig lokalt. Der er derfor grund til at holde øje med evt. angreb af svampe. Se i afsnittene under de enkelte svampe for vore anbefalinger.

Der har igennem årene været gennemført en hel del forsøg med svampebekæmpelse i alm. rajgræs, og i 70 % af forsøgene har der været nettomerudbytte for svampebekæmpelse.

Ud over meldug og rust er det nok et større kompleks af sekundære svampe, der bekæmpes. I nogle forsøg har der været gode merudbytter for sammen med svampemidlet at tilsætte et insektmiddel. Insektmidlet vil ud over lus også bekæmpe bl.a. mider, som kan findes i et meget stort antal.

Kronrust og meldug Er der begyndende rustangreb, anbefales en behandling med 0,25 l/ha Folicur + 0,25 l Amistar ca. 10-15 juni.

Kronrust kan specielt udvikle sig kraftigt i den sidste del af vækstperioden, hvor angrebene i nogle tilfælde ses helt op på de øverste blade. Dette er nok en medvirkende årsag til, at det er de sene behandlinger op mod skridning, der er de mest lønsomme.

Bladpletsvamp

Net- og pletnekrose bekæmpes i fugtige år ved over 10 pct. angrebne planter indtil afsluttet blomstring. Bladpletsvampene kan ved meget

fugtige forhold udvikle sig så meget at en bekæmpelse vil være fornuftig. Hvis bladplet er problemet bør Amistar vælges til bekæmpelse.

Sortrust

I de senere år har vi set angreb af **sortrust** på mange lokaliteter. Sortrust er en meget aggressiv og udbyttekrævende svamp som kan forventes, såfremt vi får tørt og varmt vejr i juni. Det er derfor en svampesygdom, vi skal være godt forberedt på.

Vi skal derfor opfordre til skærpet tilsyn i rajgræsmarkerne, så behandling af marken kan sættes ind i tide. Vi forventer at et behandlingstidspunkt omkring fuld gennemskridning vil være det rette mod sortrust, dvs. fra omkring midten af juni og et par uger frem, afhængig af udviklingen. Vi har set flere eksempler på at sortrust først erkendes omkring 1. juli.

Vær specielt opmærksom i rajgræs udlagt i renbestand, som er mere modtagelig end rajgræs udlagt i vårbyg.

Aktuelle midler

Af svampemidler kan anvendes Folicur EC 250, Orius 200 EW, Amistar, Zenit 575 EC eller Bell. Hvis frøgræshalmen skal opfodres, er kun Amistar godkendt.

En kombination af 0,25 l/ha Amistar + 0,25 l/ha Folicur/0,3 l/ha Orius har en bred virkning mod de svampe, som kan genere rajgræsset. Bell er nygodkendt, og har i forsøg vist gode resultater.

Skadedyr

Bekæmpelse af skadedyr som mider og lus kan være aktuell sammen med en kommende svampesprøjtning. I 2005 så vi i et enkelt FrøavlsFORSØG et markant merudbytte for en Karate behandling i kombination med vækstregulering og svampe behandling. Karate 2,5 WG er off-label godkendt til frøgræs.

Vækstregulering

Vore anbefalinger for vækstregulering fremgår af den tidligere udsendte FrøavlsINFO. Forsøg de seneste 3 år har vist at det sjældent er rentabelt at vækstregulere diploid rajgræs hvis der er gødsket lige omkring N-normen. Er afgrøden derimod gødsket over norm efter optimalt udbytte, skal man vurdere afgrøden omkring skridning og vækstregulere med 0,5 l/ha Moddus, såfremt afgrøden er kraftig og i god vækst. I tetraploid rajgræs er tendensen den samme som i diploid rajgræs, men udslagene er større for ekstra N + vækstregulering. I de områder af landet hvor vi har fået rigelig nedbør i maj, er rajgræsmarkerne kraftige, og vækstregulering kan komme på tale. Læs mere om FrøavlsFORSØG på vores hjemmeside: http://www.dlf.dk/Avlerservice/Tabeller_og_data/Produktionsdata_2008.aspx

Venlig hilsen
DLF-TRIFOLIUM A/S

Endofytter

Alle vore sorter af alm. rajgræs bliver testet for indhold af endofytter. En endofyt er en svamp, som lever inden i planten i en symbiose med denne, og som findes naturligt i vores vilde flora. Fordelen ved endofytterne er, at de producerer stoffer, som gør planten mere modstandsdygtigt overfor insektangreb. Det er normalt under tørre og varme forhold at stofferne dannes. Under de relative fugtige og kølige forhold vi har i Danmark, er der lille risiko for, at planten vil kunne indeholde mængder, der vil kunne skade husdyr.

Vi har endnu ikke set eksempler på forgiftninger i Danmark, men vil alligevel fraråde afgræsning, fodring og slet af frømarker med sorter med relativt højt indhold af endofytter, specielt hvis afgræsningen sker i en periode med tørre og varme forhold.

Det er muligt at få testet indholdet af endofytter/toxiner i græsser på Flakkebjerg, og de avlere, som er interesseret i dette, kan vi være behjælpelige med at indsende prøver til nærmere analyse på Flakkebjerg.

Nedenfor er angivet de sorter af alm. rajgræs, hvor vi har kunnet konstatere et betydende indhold af endofytter.

Esquire, Greenway, Neruda, Nikolin, Platinum